

MARIE KŘÍŽOVÁ

*29. července 1926

Ptáčov

pro projekt **Příběhy našich sousedů**
zpracovali žáci ZŠ Havlíčkova 71, Jihlava:

Hana Drtinová

Natálie Jendrisková

Oliver Kolář

Vojtěch Kubík

pedagogické vedení: **Mgr. Alena Lapešová**

Životní příběh paní Marie Křížové, rozené Čechové, započal 29. července roku 1926 v Ptáčově. Narodila se do rodiny Emílie, za svobodna Brožkové, a Bohumíra Čecha. **Vyrůstala na statku se svými dvěma sestrami a bratrem.** I když vesnice leží v chudém, kamenitém kraji, rodičům se v hospodářství dařilo, rodina vedla šťastný a spokojený život.

rodiče a sourozenci

Se svými sourozenci napjatě **poslouchala tatínkovo vyprávění o čase, kdy za 1. světové války bojoval u dělostřelectva v rakousko-uherské armádě a účastnil se těžkých bojů na Piavě.** Když vzpomínal na krvavě zbarvenou vodu tekoucí v řece, nikoho ani nenapadlo, že by se kruté události mohly někdy opakovat .

tatínek jako rakousko-uherský voják

V září 1939 však **začala 2. světová válka**, která silně zasáhla do rodinného života. Usedlosti v Ptáčově byly často kontrolovány německou správou. Okupanti zjišťovali, jestli se v hospodářstvích neskrývají nenahlášené osoby, jindy zase přišli zabavit část úrody. **Čechovi proto měli ve stodole vybudovanou skrýš, kde před Němci ukrývali zásoby pšenice a brambor.** Při jedné z kontrol, kdy hlídka opět kontrolovala dokumenty osob žijících na statku, byla paní Křížová tak rozrušená, že před vojákem utekla do chléva. Chtěla se tady ukrýt. Překvapivé bylo, že voják, když viděl, jak je dívka vyděšená, odešel z chléva pryč.

Další životní osudy rodiny souvisí s 27. květnem 1942, kdy byl v Praze československými parašutisty proveden útok na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha. **Jedním z parašutistů byl Jan Kubiš, který část svého dětství prožil v Ptáčově.** Narodil se sice v nedalekých Dolních Vilémovicích, ale později si ho vzala na vychování jeho teta, paní Mitysková z Ptáčova.

Mityskovi – příbuzní, u kterých vyrůstal Jan Kubiš

Po atentátu začali nacisté zběsile pátrat po pachatelích. Když se jim podařilo odhalit totožnost parašutistů, začali zatýkat, věznit a mučit jejich příbuzné. **Gestapo se postupně dostalo i ke Kubišově rodině v Ptáčově.**

Nejbližší příbuzní byli popraveni, další odvezeni do koncentračních táborů. Podobný osud čekal i rodinu Čechových, neboť i oni patřili k vzdálenějším příbuzným Kubišových. Němci opakovaně přijížděli na faru a hledali v matričních knihách další a další jména. **Čechovy od transportu do Terezína zachránil zdejší pan farář Krška, kterému se podařilo precizně slepit strany matriční knihy, takže na příbuzenství Čechových Němci nepřišli.**

V květnu 1945 se válka skončila. V okolí Ptáčova se pohybovala Rudá armáda, její vojáci se postupně stahovali na východ. Na ubytování do statku rodiny Čechových přidělili vysoce postaveného sovětského důstojníka. Paní Křížová vzpomíná na to, jak se sovětských vojáků báli a skrývali se před nimi, protože řada z nich okrádala zdejší obyvatele. Brali jim především hodinky a zlaté šperky. Po zásahu důstojníka se situace ve vesnici uklidnila.

Čechovi dál tvrdě pracovali na statku a zvelebovali svoje hospodářství. **V únoru 1948 však došlo ke komunistickému puči** a všechny představy o soukromém hospodaření vzaly za své. **Úředníci jim stanovili tak vysoké dodávky potravin, že je Čechovi nemohli splnit.** Neustále dostávali vysoké pokuty, které sotva splatili, ale už jim nezbývaly potraviny ani peníze pro vlastní potřebu. Jejich domácnost byla odkázána na pomoc sousedů a přátel, dokud jejich majetek nebyl připojen k zemědělskému družstvu.

rodný dům v Ptáčově

V roce 1949 maminčini příbuzní, kteří žili v USA, nabídli rodině, aby se přestěhovali k nim do Oklahomy. Rodiče nabídku zvažovali, ale nakonec se rozhodli zůstat v Československu, protože zde nechtěli nechat osamocené starší členy rodiny.

maminka pan Křížové s bratrem žijícím v USA

Roku 1952 si paní Křížová vzala za manžela Ludvíka Kříže a společně se přestěhovali do Jihlavy. Její manžel pocházel ze Slovenska, ale jeho rodiče se ho vzdali a ze Slovenska byl převezen do Jihlavy. Zde se ho ujala adoptivní rodina. Po svatbě se nastěhovali do domu, kde dříve vyrůstal. Narodily se jim 2 děti, dcera Marie a syn Ludvík.

novomanželé Křížovi

Pan Kříž se nikdy netajil obdivem k prezidentu Masarykovi. Doma měl velkou knihovnu a o Masarykových ideách často diskutoval s lidmi. **Komunistům to neušlo a za šíření „nevhodných“ ideálů poslali pana Kříže na půl roku do dolů.** Po propuštění musel tři roky pracovat v jihlavské pilníkárně. Ani to ho neodradilo od přepisování a šíření především náboženských textů. Byl proto ještě několikrát vyšetřován státní policií. Později pracoval jako průvodčí u Československých drah. Bohužel předčasně zemřel na krvácení do mozku.

Paní Křížová zůstala doma s dětmi, později pracovala jako uklízečka či prodavačka. Prokázala velice silnou vůli, protože kromě nejrůznějších životních překážek musela bojovat i s velkými zdravotními problémy.

Po pádu železné opony začala paní Křížová cestovat po celé Evropě. Podívala se například do Francie, Německa, Rakouska, ale i do Itálie, v níž navštívila místa, kde za 1. světové války bojoval její tatínek. Paní Křížová stále žije v Jihlavě v domě, kam se v roce 1952 přestěhovala za manželem. Těžké životní okamžiky jí pomáhá překonávat hluboká víra. Do kostela chodila každý den po dobu 40 let, nyní už jí to bohužel zdravotní stav nedovoluje. **Přesto ale neztrácí radost ze života a smysl pro humor.**

místa, která paní Křížová v Evropě navštívila